

Budapestre vonatkozó hírcikkok

Gandhi barátja Budapesten

Osztályozás

910.2

"1934"

Forrás:

*Magyarország
Budapest 1934 V. 9*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Személy

Helyszám

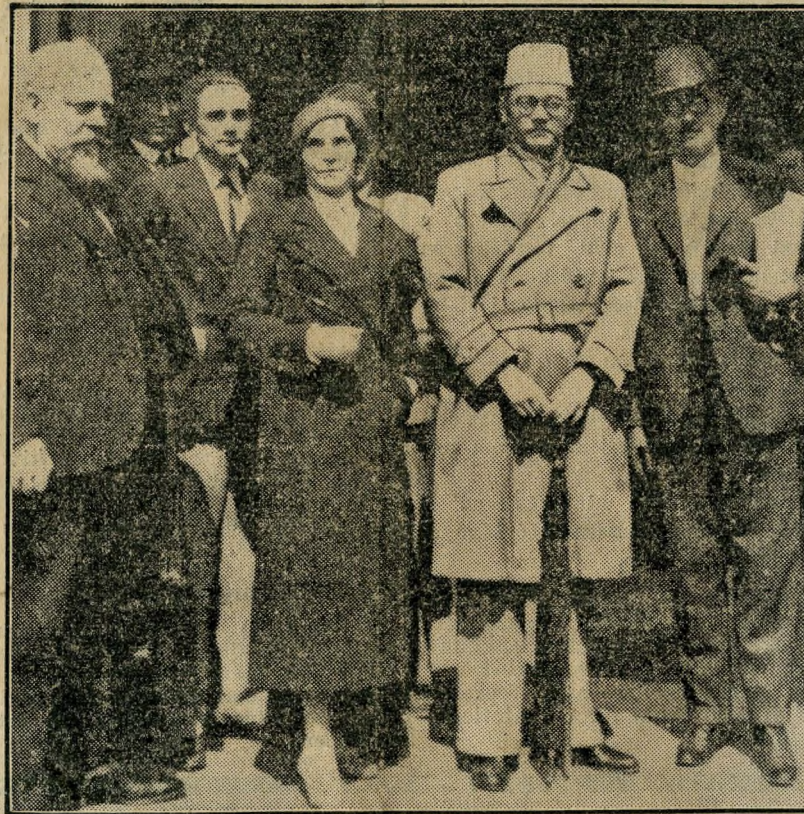
Beszélgetés Mr Subhas Chandra Bose-val, Kalkutta volt polgármesterével – Új taktikával, de a régi erővel folyik India harca a függetlenségért

(A Magyarország tudósítójától.)
Subhas Chandra Bose, Gandhi barátja, Kalkutta volt polgármestere, az indiai nacionalista mozgalom egyik vezető alakja, ma délben a bécsi gyorsal néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezett. Mr. Bose-t, aki hónapok óta járja Európa nagyvárosait, Fülöp René Miller, a kitűnő író és felesége, Bendiner Heddy, a Király Színház egykori primadonnája, kísérték el budapesti útjára. Az indiai politikus budapesti tartózkodása alatt a városigazgatási berendezkedéseket akarja tanulmányozni és módját szeretné ejteni annak is, hogy az ország politikai és társadalmi helyzetéről tájékozódjék. Valószínű, hogy felolvasást is fog tartani Budapesten India jelenlegi helyzetéről és a hindu nacionalista-mozgalomról.

Mr. Bose szállásán

Közvetlenül megérkezése után Mr. Bose Hungária-szállóbeli lakásán fogadta a Magyarország munkatársát és érdekes képet festett arról a hatalmas harcról, amelyet a hindu nacionalizmus vezetők folytatnak a brit világhatalom ellen.

— A nacionalista mozgalom — mondotta Mr. Bose — nem csökkenő erővel folyik tovább. Itt mingyárt meg kell jegyeznem, hogy az európai közönség az újságok hírei alapján nem tájékozódhatik kellőképpen arról, hogy mi történik Indiában. A távirati ügynökségek angol kézen vannak

Subhas Chandra Bose kalkuttai főpolgármester (középen, fején fezzel) megérkezése után a keleti pályaudvaron

és az indiai eseményeket angol szűrőn keresztül kapja az európai olvasóközönség.

— Így például nem igaz az, hogy Gandhi megállapodott volna az indiai kormánnyal és hogy most már szent a béke az angolok és hinduk között. Egyszerűen annyi történt, hogy taktikai okokból a mahatma le-szerelte egyelőre a »civil disobedience«, a polgári engedetlenség mozgalmát és más utakon próbálja elérni a hindu nacionalista mozgalom céljait. Ennek a megváltozott taktikának az oka igen egyszerű. Rájöttünk arra, hogy a polgári engedelmes-ség megtagadásával nem érünk célt. Az Indiában állomásozó angol hadsereggel le lehetett törni a mozgalmat...

Kétszáz ezer háromszáz millió- val szemben

(— De hiszen az egész indiai angol haderő létszáma alig haladja meg a kétszáz ezret és ez a szám rendkívül jelentéktelen a 300 milliós hindu lakossággal szemben...)

— Ez igaz, de egy modern hadsereg a maga tankjaival, repülőgépeivel, gépfegyvereivel olyan eszközök fölött rendelkezik, hogy 200.000 emberrel könnyű sakkban tartani 300 milliót... Még egy okunk volt arra, hogy változtattunk a taktikán. Mi tudniillik a »noncooperation« elve alapján nem vettünk részt a választásokon és a nacionalista párt távolléte követ-

keztében az indiai parlamentben a nacionalista képviselők helyét *olyanok foglalták el, akik hajlandók voltak együtt dolgozni az angolokkal és támogatták a brit kormányt.* Eredményt tehát *nem értünk el, a polgári ellentállást az angolok etörték, a parlamentben pedig nem volt párt, amely hangot adott volna a függetlenségi mozgalom céljainak és kívánságainak.* Azonban *békéről természetesen nem lehet szó.*

Utak, egészségügy és az „érinthetetlenek“

(— Mik ezek a megváltozott eszközök?)

— Gandhi és a nacionalista párt teljes erejét arra fordítja, hogy az ország általános jólétét emelje és enyhítsen azokon a társadalmi visszasságokon, amelyek a fejlődést *oly hosszú ideig meggátolták.* Utakat akarunk építeni és rendkívül nagy gondot fordítunk a *higiénikus berendezések fejlesztésére.*

(— Társadalmi téren?)

— Mindenekelőtt javítani akarjuk az »érinthetetlenek« (untouchables) helyzetét. Egyébiránt erről is *meglehetősen hamis fogalmak vannak az európai közönségnek.* Az érinthetetlenek társadalmi számkivetettsége *nem volt olyan éles, mint ahogy általában hiszik.* Az országban *körülbelül hatmillió érinthetetlen van.* Ezek a *legalacsonyabbrendű munkát végzik.* Helyzetük Északon sokkal jobb, mint Délen.

(— Katherine Mayo Mother India című könyvében azt írja, hogy amikor a walesi herceg Indiában volt, az autóját körülállta ezer és ezer érinthetetlen, beszédet intéztek hozzá és amikor a herceg felemelkedett az autójában és sisakjához emelt kézzel köszönte meg az üdvözlést, *páratlanul népszerűvé tette magát az elnyomott hindu tömegeknek...*)

— Katherine Mayo könyve elejétől végig *rosszindulatú ferdtések tömege* és mi tudjuk is pontosan azokat a forrásokat, ahonnan úgynevezett »adatait« merítette. *Megnyugtathatom önt, hogy a walesi herceget*

egész útja alatt *olyan szigorúan őrizték, hogy a hinduk számára megközelíthetetlen volt.*

A gyermekházasság

— A gyermekházasságokban is túloz Katherine Mayo?

— Feltétlenül. A gyermekházasságoknál a helyzet a következő: a déli államokban, különösen az alsóbb kasztok között *gyakori, hogy gyermekeket összehadnak.* Ez azonban tulajdonképpen *csak eljegyzés, a házasságot csak jóval később kezdi el.* Különben a feminista mozgalom Indiában is erősen terjedt és a nők maguk

harcolnak azért, hogy társadalmi helyzetüket javítsák.

— Mondhatom, a helyzet évről-évre szemlátomást javul és a modern hindu nő helyzete sokkal kevésbé elnyomott ma, mint évekkel ezelőtt volt. Ugyanílyen változson meg keresztül a kasztrendszer is. *Kasztrendszer még mindig van Indiában, de a kasztok egymásközötti érintkezése elég gyakori.* Azeelőtt például lehetetlen volt az, hogy egy *bramin fia résztvegyen az üzleti életben vagy ahogy önök mondják, közgazdasági tevékenységet folytasson.* Ma ez már nem ritka eset.

Japánok, Kossuth

— A hindu nacionalista mozgalom érintkezésben áll a japán nacionalista körökkel?

— Nem. Mi a függetlenségünkért küzdünk és egyáltalában *nem rokonszenves számunkra az a gondolat, hogy az angol imperializmust felseréljük a japán imperializmussal.* Ennek következtében a legnagyobb mértékben *helytelenítjük mi is Japán imperialista politikáját, Kínában és Mandsuriában.* Arról tehát szó sincs, hogy Japánnal karöltve egy *pán-ázsiai nacionalista mozgalomban résztvegyünk.* A mi harcunk nagyon hasonló ahoz a *küzdelemhez, amit Magyarország évszázadokon keresztül folytatott függetlenségéért, szabadságáért, nemzeti önállóságáért a Habsburg elnyomatás ellen.* Magyarországi tartózkodásom alatt szeretném bővebben tanulmányozni a *Kossuth-féle taktikát is és szeretnék részletesebben megismerkedni a magyar függetlenségi harc történetével.*

Mister Bose különben alaposan tájékozott *Magyarország jelenlegi külpolitikai helyzetéről is.* A békekötések kérdését *annál alaposabban tanulmányozta, mert hiszen Indiával szemben a békekonzferenciának és a Népszövetségnek épúgy vannak beváltatlan váltói, mint Magyarországgal szemben.* A népek önrendelkezési jogának elvét, mondja, *nemcsak Magyarországgal szemben nem alkalmazták, hanem Indiával szemben sem.*

Mr. Bose egyébként *színes és érdekes alakja a modern India történetének.* Összevissza 37 éves és ebből a 37 esztendőből *több mint hatot börtönökben töltött.* Az angolok csukták be azért, mert *szította a polgári engedetlenséget az indiai angol hatóságok ellen.* Most *engedélyt kapott arra, hogy körülnézzen Európában és néhány orvosostanárt meglátogasson.* A *börtön megvisselte Bose egészségét.*

Elragadtatva nyitja ki a fiatal hindu a hotelszoba *Dunára néző ablakait és szívja be a májusi levegőt.* Jobb, mint a kalkuttai börtönöké.

Déri Imre